

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 083446 16 GŽ
Brčko, 07.03.2017. godine

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Lucić Josipe, kao predsjednika vijeća, Tešić Dragane i Nedić Srđana kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S.Š. iz B., zastupane po punomoćniku Mihajlović Goranu, advokatu iz Brčkog, protiv tuženih A.Š. i E.Š., oboje iz B. i oboje zastupani po punomoćniku Morankić Amiru, advokatu iz Tuzle, radi utvrđenja bračne tekovine i poništaja Ugovora o poklonu, vps. 35.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 083466 14 P od 23.05.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 07.03.2017. godine, donio je slijedeće

R J E Š E N J E

Žalba tužiteljice S.Š. iz B. SE USVAJA, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 083466 14 P od 23.05.2016. godine, UKIDA i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom odlučeno je na slijedeći način:

„I

Odbija se tužbeni zahtjev tužiteljice koji glasi:

„Utvrđuje se da su u toku trajanja bračne zajednice između tužiteljice S.Š. rođ. I. iz B. i prvotuženog A.Š., sina Z. iz B., zajedničkim sredstvima, radom i ulaganjem stečene nekretnine i to: prava vlasništva – prava građenja na porodičnoj kući izgrađenoj na parceli označenoj kao k.č. br. 2531/5 ostalo neplodno zemljište „K.“ u površini od 394 m² i pomoćna zgrada u površini od 16 m², upisana u p.l. br. ... k.o. B. 1, a što po gruntovnoj evidenciji odgovara nekretninama označenim kao k.č. br. 761/10 dvorište u površini od 407 m², evidentirani u z.k. ul. br. ... k.o. B., te da je udio tužiteljice u sticanju navedene imovine jednak sa udjelom prvotuženog A.Š. i određuje se na 1/2 dijela nekretnina.

Utvrđuje se da je ništav ugovor o darovanju Ov.br. 6885/2005 od 29.12.2005.godine pa se smanjuje raspolaganje učinjeno navedenim ugovorom o darovanju u dijelu kojem je prvotuženi raspolagao suvlasničkim dijelom od 1/2 nekretnina tužiteljice, a što su tuženi dužni priznati i dozvoliti da se tužiteljica evidentira kao suvlasnik – suposjednik tj. sunosilac prava građenja sa dijelom od 1/2 na nekretninama upisanim u p.l. br. ... k.o. B. 1 i u z.k. ul. br. ... k.o. B.“

II

Obavezuje se tužiteljica da tuženim nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.127,60 KM, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.“

Navedenu presudu žalbom pobija tužiteljica zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava i predlaže da se prvostepena presuda preinači u prvom (I) i drugom (II) stavu izreke tako da se tužbeni zahtjev usvoji kao osnovan i tuženi obavežu da tužiteljici nadoknade troškove parničnog postupka (troškove prvostepenog postupka u iznosu od 2.300,00 KM sa troškovima sudske takse i troškovima žalbenog postupka) ili da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 8/09, 52/10 i 27/14), ovaj sud je odlučio kao u izreci, iz slijedećih razloga:

Zahtjev u ovom sporu, kako ga je precizirala podneskom od 02.06.2015. godine i na ročištu od 23.05.2016. godine, tužiteljica je zasnovala na činjeničnim navodima

da su tužiteljica i prvotuženi A.Š. zaključili brak 1976. godine,

da je otac prvotuženog Z.Š. tužiteljici i njenom suprugu A.Š. 1979. godine poklonio nekretninu k.č. 2531/5 površine 394 m² radi rješavanja stambenog pitanja njihove porodice, tako da na ovoj nekretnini izgrade kuću,

da su tužiteljica i prvotuženi A.Š., kao bračni drugovi, zajedničkim radom i ulaganjima sagradili na predmetnom zemljištu porodičnu stambenu kuću dimenzija 10m x 8m (prizemlje i sprat),

da je kuća u zemljišno-knjižnim evidencijama upisana na prvotuženog, kao njegovo vlasništvo sa 1/1,

da je tužiteljica živjela u kući (sa djecom) sve do početka rata na ovim prostorima,

da je nakon početka ratnih dejstava živjela u Nj. sa djecom,

da je prvotuženi, koji se vratio u B. podnio zahtjev za povrat imovine i ostvario povrat k.č. broj 2531/5 i zgrade izgrađene na toj parceli kao savjestan posjednik,

da je obnovio-izgradio porodičnu kuću na temeljima „stare kuće“ odnosno kuće koju su tužiteljica i prvotuženi izgradili (koja je u ratu oštećena-devastirana) donatorskim sredstvima,

da je zatim krajem 2005. godine sačinio Ugovor o darovanju kojim je predmetnu nekretninu-kuću poklonio drugotuženoj E.Š. (svojoj supruzi),

da je udio tužiteljice u sticanju bračne tekovine tužiteljice i prvotuženog (porodične stambene zgrade koja je izgrađena u toku trajanja njihove bračne zajednice) dio od 1/2 i kako sa prvotuženim ne može postići dogovor o imovinsko pravnim odnosima na imovini u B., u ovom parničnom postupku tužiteljica traži da se utvrdi da je njen udio u porodičnoj stambenoj zgradi izgrađenoj na parceli k.č. 2531/5 i u pomoćnoj zgradi izgrađenoj na istoj parceli 1/2 i da je Ugovor o darovanju broj Ov-6885/05 od 29.12.2005. godine, kojim je prvotuženi poklonio drugotuženoj predmetnu nekretninu, ništav u dijelu kojim je prvotuženi raspolagao njenim suvlasničkim dijelom.

Prvostepeni sud je, kako proizlazi iz obrazloženja pobijane presude, odlučio kao u izreci i kod činjenica na koje se tužiteljica pozvala u tužbi i postupku jer iako je na mjestu ranije porodične kuće (koja je bračna tekovina tužiteljice i prvotuženog) a koja je srušena u toku rata izgrađen novi objekat, kada je on izgrađen po prestanku braka tužiteljice i prvotuženog sredstvima koja su tuženi (prvotuženi i drugotužena) dobili na ime donacije i zajedničkim ulaganjima tuženih i kada novi objekat nije identičan ranijem objektu, da je onda tužbeni zahtjev tužiteljice, kako ga je odredila u ovom sporu, neosnovan primjenom člana 47 Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 6/80) koji propisuje da pravo svojine na stvari prestaje propašću stvari i primjenom člana 51 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine koji sadrži identičnu odredbu i propisuje da na ostatku propale stvari vlasnik zadržava pravo svojine „što se ima identično primijeniti i za suvlasništvo na stvari a kada je prvotuženi kao jedan od suvlasnika obnovio ranije postojeću stvar (kuću), drugi suvlasnik (tužiteljica) može steći svoje suvlasništvo na predmetnoj stvari (kući) samo pod uslovom da se radi o novom objektu koji je u bitnim karakteristikama identičan sa ranijim objektom, odnosno ako se može govoriti da se radi o identičnoj stvari, što u konkretnom nije slučaj.“

Kako je zahtjev tužiteljice za utvrđenje u pogledu predmetnog objekta kao bračne tekovine našao neosnovanim, zaključio je prvostepeni sud da ni njenom zahtjevu za utvrđenje ništavosti Ugovora o darovanju ne može udovoljiti.

Tužiteljica navodima žalbe kada obrazlaže žalbene razloge zbog kojih pobija prvostepenu presudu prije svega ukazuje da je pobijana presuda donesena povredom članova 8 i 300 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine jer u prvostepenoj presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama i da je odluka i obrazloženje u suprotnosti sa provedenim dokazima koje (dokaze provedene u postupku) prvostepeni sud nije cijenio savjesno i brižljivo, zatim da prvostepeni sud nije izveo pravilne

zaključke iz utvrđenog činjeničnog stanja jer se u skladu sa odredbama Porodičnog zakona imovina koju supružnici steknu u bračnoj zajednici zajedničkim radom i ulaganjem ima smatrati bračnom tekovinom (tako i porodična kuća koja je sagrađena u toku trajanja bračne zajednice tužiteljice i prvotuženog) i kada je konkretna bračna tekovina uništena u toku rata (devastirana) pa je prvotuženi (koji je i bio upisan u zemljišno knjižnim evidencijama kao vlasnik sa 1/1) tokom 2005. godine dobio donatorska sredstva, koja je mogao dobiti upravo na osnovu kuće koju je izgradio sa tužiteljicom zato što je ona oštećena u toku ratnih dešavanja i obnovio je kuću, da je onda pogrešno stanovište prvostepenog suda da zahtjevu tužiteljice, kako ga je odredila činjeničnim navodima i tuženim prijedlogom, nema mjesta i da je odluka kojom je zahtjev tužiteljice odbijen u konačnici donesena pogrešnom primjenom materijalnog prava (odredaba na koje se prvostepeni sud pozvao, kao relevantnih odredaba Porodičnog zakona).

Ovaj sud nalazi da tužiteljica osnovano žalbom ukazuje da je prvostepeni sud imao pogrešan pravni pristup u rješavanju zahtjeva tužiteljice u ovom sporu zbog čega očigledno od tužiteljice nije traženo da činjenični osnov tužbe dopuni u pogledu činjenica koje se odnose na donatorska sredstva (kada je prvotuženi podnio zahtjev za dodjelu ovih sredstava, koji iznos novčanih sredstava na ime donacije je odobren, za koju namjenu su dobijena donatorska sredstva i je li donatorstvo određeno isplatom novčanog iznosa ili isporukom građevinskog materijala, koja količina materijala je odobrena odnosno isporučena i za obnovu čega) i da se zatim vještak građevinske struke, prema utvrđenim činjenicama u pogledu donatorskih sredstava, izjasni je li isporučenim građevinskim materijalom postojeći objekat (sagrađen na temeljima-odnosno umjesto prethodnog) mogao biti izgrađen ili je bilo potrebno obezbijediti još sredstava odnosno materijala (tuženi je kada je saslušan kao stranka tvrdio da je pored doniranog materijala obezbijedio i kreditna sredstva za izgradnju postojećeg objekta-kuće, koja je izgrađena na mjestu starog objekta).

Naime, kada činjenični navodi tužbe nisu sadržavali navedene činjenice a tužiteljica zahtijeva utvrđenje da je njen udio u kući koja sada postoji na nekretnini k.č. broj 2531/5 u K.o. B. 1 dio od 1/2, jer je prethodni objekat (koji je postojao na navedenoj nekretnini) bračna tekovina tužiteljice i prvotuženog sa njenim udjelom od 1/2 koja kuća je porušena u ratu i zatim obnovljena sredstvima dobijenim donacijom, onda je odluku o zahtjevu tužiteljice (o osnovanosti ili neosnovanosti njenog zahtjeva) moguće donijeti samo utvrđivanjem i svih činjenica koje se odnose na donatorska sredstva jer objekat izgrađen-obnovljen donatorskim sredstvima, na mjestu ranijeg objekta, koji je predstavljao bračnu tekovinu sa određenim udjelima u pravnom je režimu bračne tekovine sa istim udjelima, a ako je izgrađen angažovanjem i dodatnih sredstava prvotuženog onda od obima uložениh sredstava ovisi da li se eventualno mijenja veličina udjela ili ulagač ima pravo na obligaciono pravni zahtjev, prema drugom zajedničkom vlasniku.

Kako prvostepeni sud nije postupio na navedeni način, odnosno nije zatražio od tužiteljice da iznese sve relevantne činjenice u pogledu konkretnog zahtjeva za utvrđenje (za utvrđenje da bračnu tekovinu predstavlja kuća koja postoji na k.č. broj 2531/5 sa udjelom tužiteljice i prvotuženog od 1/2) i da je zbog toga Ugovor o darovanju zaključen između tuženih ništav u dijelu od 1/2 onda je postupao po nepotpunoj tužbi i odluku koju je donio nije opravdao potpunim i pravilnim činjeničnim i pravnim razlozima, koje razloge obrazloženje prvostepene presude mora inače sadržavati prema članu 300 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Takvo postupanje prvostepenog suda ima za posljedicu da se donesena presuda ne može ispitati a učinjene povrede postupka, kada prvostepeni sud nije postupio prema odredbama članova 191 i 193 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, uzrokovale su da odlučne činjenice u pogledu osnovanosti tužbenog zahtjeva nisu utvrđene. Kako se, međutim, učinjene povrede ne mogu otkloniti otvaranjem rasprave pred ovim sudom jer se tiču postupanja prvostepenog suda u fazi pripremnog ročišta a tiču se i omogućavanja prava stranaka da raspravljaju pred sudom i prava stranaka na djelotvoran pravni lijek, valjalo je žalbu tužiteljice usvojiti i na osnovu odredbe člana 336 stav 1 tačka 2 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će imajući u vidu primjedbe i upute iznesene u ovom rješenju a cijeneći i ostale navode žalbe tužiteljice, ocjenom već izvedenih dokaza i eventualnim izvođenjem novih dokaza ukloniti nedostatke suđenja na koje je ukazano i po provedenom postupku donijeće novu, na zakonu zasnovanu odluku te odlučiti o svim troškovima parničnog postupka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Josipa Lucić